

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
Aviz cu privire la confirmarea legalității alegerii
Parlamentului Republicii Moldova

Nr.1 din 17.03.2005

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.42-45/5 din 21.03.2005

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:

Victor PUȘCAȘ - președinte, judecător-raportor
Alina IANUCENCO - judecător
Mircea IUGA - judecător
Dumitru PULBERE - judecător
Elena SAFALERU - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător-raportor

cu participarea grefierului Aliona Balaban, președintelui Comisiei Electorale Centrale Petru Railean, vicepreședintelui Comisiei Electorale Centrale Ivan Cucu, secretarului Comisiei Electorale Centrale Valentin Vizant, în prezența secretarului Comitetului Central al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova Victor Stepaniuc, reprezentanților Blocului electoral "Moldova Democrată" Constantin Lazari și Nicolae Gîrbu în lipsa reprezentantului Partidului Popular Creștin Democrat, legal citat, conducându-se după prevederile art.135 alin.(1) lit.e) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.e) și art.63 lit.f) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică rezultatele alegerii Parlamentului Republicii Moldova.

Drept temei pentru examinarea dosarului au servit raportul Comisiei Electorale Centrale cu privire la rezultatele alegerilor parlamentare din 6 martie 2005 și procesul-verbal al Comisiei Electorale Centrale privind totalizarea voturilor în ansamblu pe țară, prezentate spre examinare Curții Constituționale la 11 martie 2005, în conformitate cu art.60 alin.(2) și (3) și art.89 alin.(1) din Codul electoral.

Prin decizia Curții Constituționale din 11 martie 2005 materialele au fost acceptate spre examinare în fond.

Examinînd raportul Comisiei Electorale Centrale, procesul-verbal privind totalizarea rezultatelor alegerii Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XVI-a din 6 martie 2005 și analizînd materialele asupra rezultatelor alegerilor, inclusiv hotărârile Comisiei Electorale Centrale, contestațiile depuse pe parcursul campaniei electorale, raportul preliminar privind rezultatele monitorizării alegerilor parlamentare din 6 martie 2005 de către observatorii Coaliției Civile pentru Alegeri Libere și Corecte, comunicatul privind constatările și concluziile preliminare asupra alegerilor parlamentare din 6 martie 2005, formulate de Misiunea Internațională de Observare a Alegerilor (MIOA), Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/BIDDO), Adunarea Parlamentară a OSCE (OSCE PA), Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (PACE) și Parlamentul European (EP),

audiînd raportul prezentat de judecătorii-raportori și explicațiile participanților la proces,
Curtea Constituțională

a constatat:

Potrivit raportului Comisiei Electorale Centrale cu privire la

rezultatele alegerilor parlamentare din 6 martie 2005, scrutinul parlamentar din 6 martie 2005 s-a desfășurat în conformitate cu dispozițiile constituționale și legale, cu respectarea standardelor și principiilor internaționale în domeniul alegerilor, a angajamentelor și obligațiilor pe care și le-a asumat Republica Moldova în calitate de membru al Consiliului Europei.

Prezența unui sistem politic competitiv și pluralist și încadrarea în cursa electorală a unui număr mare de partide politice și candidați independenți au oferit alegătorilor posibilitatea de a-și exprima opțiunile autentice.

Scrutinul parlamentar a fost monitorizat de 817 observatori internaționali, 158 de jurnaliști din străinătate, de mai mult de 2300 de observatori locali din partea asociațiilor obștești, precum și de reprezentanții concurenților electorali.

La solicitarea Institutului de Politici Publice, în ziua de 6 martie 2005 s-a efectuat un sondaj de opinie la ieșirea din cabinele de vot (exit poll).

Alegerile din 6 martie 2005 s-au desfășurat preponderent într-o atmosferă liberă, alegătorii nu au fost împiedicați să-și exercite dreptul constituțional de vot.

Totodată, conform raportului Comisiei Electorale Centrale și Comunicatului Misiunii Internaționale de Observare a Alegerilor, pe parcursul campaniei electorale au fost comise un șir de încălcări ale legislației electorale, și anume: tratamentul diferențiat al concurenților electorali; utilizarea banilor publici în scop electoral; întocmirea tardivă și defectuoasă a listelor electorale; neafișarea listelor electorale cu cel puțin 10 zile înainte de data alegerilor; lipsa unui mecanism eficient de soluționare a disensiunilor electorale; gradul redus de transparență al procesului electoral; afișarea arbitrară a materialelor electorale publicitare; lipsa locurilor speciale de afișaj electoral; nedeclararea în presa de circulație republicană a mijloacelor financiare și materiale ale concurenților electorali etc.

La 14 martie a.c. liderul Blocului electoral "Moldova Democrată" dl Serafim Urechean a depus la Curtea Constituțională o cerere prin care a solicitat anularea alegerilor parlamentare din 6 martie 2005 pentru motivul că în procesul desfășurării acestora au avut loc încălcări grave ale Constituției, Codului electoral, art.10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art.3 din Protocolul Întâi adițional la Convenție.

La 15 martie a.c. o cerere similară a înaintat reprezentantul Blocului electoral "Moldova Democrată", deputatul Dumitru Braghiș, invocând aceleași argumente.

La 16 martie a.c. dl Serafim Urechean a depus o contestație suplimentară, în care a afirmat că alegerile parlamentare au avut un caracter fraudulos.

În contestațiile depuse au fost invocate următoarele argumente:

- în campania electorală concurenții electorali s-au aflat în condiții inechitabile, fapt inadmisibil într-un stat de drept și democratic;

- Guvernul, Comisia Electorală Centrală au lipsit în mod intenționat de dreptul la vot, garantat de Constituție, aproape un milion de cetățeni; nu au acordat ajutor cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate, nu au creat, la solicitarea studenților, secții de votare în instituțiile de învățământ, ignorând astfel recomandările Consiliului Europei, Comisiei de la Veneția, OSCE, precum și prevederile Codului electoral;

- mass-media publică și cea afiliată partidului de guvernământ a activat doar în favoarea unui concurent electoral, PCRm;

- partidul de guvernământ, PCRM, a folosit, contrar prevederilor Constituției, Codului electoral și documentelor internaționale, resursele administrative și a implicat ministerele de forță (MAI, SIS);

- Guvernul Republicii Moldova, Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului nu au îndeplinit Recomandările Consiliului Europei, Comisiei de la Veneția, OSCE și altor organizații internaționale;

- Comisia Electorală Centrală nu a luat în considerare fraudele comise în ziua scrutinului.

În ședința Curții, reprezentanții Blocului electoral "Moldova Democrată" au argumentat contestațiile și au solicitat Curții Constituționale să declare alegerile nule.

Examinînd materialele Comisiei Electorale Centrale și argumentele expuse de contestatari, Curtea reține că pe parcursul campaniei electorale o mare parte din neregulile menționate au fost lichidate.

Potrivit art.92 din Codul electoral, Curtea Constituțională declară alegerile nule în cazul în care în procesul alegerilor și/sau la numărarea voturilor au fost comise încălcări ale Codului electoral care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor.

Curtea Constituțională relevă că încălcările dispozițiilor Codului electoral menționate în contestații nu au adus atingere drepturilor constituționale ale alegătorilor, nu au avut amploarea care să conducă la invalidarea alegerilor, n-au influențat voința alegătorilor și nu dovedesc că alegerile au avut un caracter fraudulos. Astfel, Curtea consideră că cererile de invalidare a alegerilor sînt nefondate.

La alegerile din 6 martie 2005 au participat 1.576.079 alegători, sau 64,84 la sută din numărul alegătorilor înscriși în listele electorale, certificînd valabilitatea lor.

Ca urmare a desfășurării scrutinului parlamentar din 6 martie 2005 au fost stabilite următoarele:

- a) numărul de alegători înscriși în listele electorale - 2.270.668
- b) numărul de alegători înscriși în listele suplimentare - 159.869
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot - 1.576.203
- d) numărul de alegători care au participat la votare - 1.576.079
- e) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile - 18.251
- f) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral:

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	-	716.336
Partidul Popular Creștin Democrat	-	141.341
Blocul electoral "Moldova Democrată"	-	444.377
Partidul Social Democrat din Moldova	-	45.551
Blocul electoral "Patria - Родина"	-	77.490
Kirillov Silvia, candidat independent	-	3.145
Mișcarea social-politică Republicană "Равноправие"	-	44.129
Uniunea Centristă din Moldova	-	11.702
Bușmachi Alexandru, candidat independent	-	747
Partidul Uniunea Muncii "Patria-Родина"	-	14.399
Laguta Maia, candidat independent	-	1.011
Matei Ștefan, candidat independent	-	1.934
Partidul Țărănesc Creștin Democrat din Moldova	-	21.365
Ivanțoc Andrei, candidat independent	-	1.678
Arsenii Alexandru, candidat independent	-	572
Busuioc Alexei, candidat independent	-	983
Tătaru Tudor, candidat independent	-	2.273
Ghelici Fiodor, candidat independent	-	1.102
Slivinschi Victor, candidat independent	-	495
Soloviov Anatolii, candidat independent	-	452
Partidul Republican din Moldova	-	592

Tiron Mircea, candidat independent	-	284
Partidul Dreptății Social-Economice din Moldova	-	25.870
g) numărul total de voturi valabil exprimate	-	1.557.828

Curtea Constituțională constată că, dintre concurenții electorali înregistrați de Comisia Electorală Centrală, au obținut mai mult de șase la sută și, respectiv, douăsprezece la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	-	716.336 voturi
Blocul electoral "Moldova Democrată"	-	444.377 voturi
Partidul Popular Creștin Democrat	-	141.341 voturi

Nici un candidat independent din cei înscriși în buletinele de vot nu au depășit pragul electoral de trei la sută.

Având în vedere cele expuse, Curtea Constituțională constată că scrutinul parlamentar din 6 martie 2005 s-a desfășurat conform prevederilor legale și standardelor internaționale cu privire la alegerile democratice. Rezultatele scrutinului parlamentar reflectă voința autentică a alegătorilor. În procesul alegerilor și la numărarea voturilor nu au fost comise încălcări ale Codului electoral de natură să influențeze rezultatele votării și atribuirea mandatelor.

De remarcat că numărul alegătorilor care au votat la 6 martie 2005 nu diferă esențial de numărul participanților la alegerile parlamentare precedente (1998 și 2001).

În exercitarea atribuțiilor care-i revin potrivit Constituției, Curtea Constituțională confirmă că la 6 martie 2005 Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XVI-a a fost ales în mod legal, prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Pentru motivele menționate, în baza dispozițiilor art.140 din Constituția Republicii Moldova, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.61 alin.(1) și art.63 din Codul jurisdicției constituționale și art.89 din Codul electoral,

Curtea Constituțională adoptă următorul

aviz:

1. Confirmă legalitatea alegerii Parlamentului Republicii Moldova din 6 martie 2005.

2. Avizul se remite Parlamentului și Comisiei Electorale Centrale.

3. Prezentul aviz este definitiv, nu poate fi supus nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 17 martie 2005.
Nr.1.